

Madonna z poziomką

08.08 – 10.09.2017

Madonna z poziomką (fragment), malarz krakowski lub małopolski(?), trzecia ćwierć XV wieku, tempera na desce, Muzeum Miejskie w Żywcu, depozyt Parafii Katedralnej Narodzenia NMP w Żywcu

Fotografia ze zbiorów MMwŻ

Od 8 sierpnia w EUROPEUM – Ośrodku Kultury Europejskiej, oddziale Muzeum Narodowego w Krakowie – będzie można oglądać niezwykle obraz *Madonna z poziomką*, wypożyczony z Muzeum Miejskiego w Żywcu. Jego pokaz został przygotowany w ramach organizowanej wspólnie ze stowarzyszeniem Instytut Dziedzictwa akcji Cudowna Moc Sztuki. Ma ona na celu zachowanie tradycji przygotowywania bukietów zielnych na święto Wniebowzięcia Marii Panny 15 sierpnia i podtrzymanie wiedzy na temat mocy ziół, z których bukiety były składane. 15 sierpnia EUROPEUM, gdzie prezentowana będzie *Madonna z poziomką*, zostanie otwarte dla zwiedzających jako jedyny oddział MNK. Zapraszamy w godzinach 10.00-16.00.

Madonna z poziomką to pochodzący z końca XV wieku gotycki obraz tablicowy przedstawiający Marię, subtelną, jasnowłosą kobietę, która jedną ręką przytula Dzieciątko, a w drugiej trzyma kwiat i owoc poziomki. Na rączce małego Jezusa przysiadł zielony ptaszek. I roślina, i ptak, mają głębokie znaczenie symboliczne.

- *Poziomka, na której występują równocześnie kwiat i owoc, oznacza zarówno czystość Dziewicy, jak i rajski ogród lub pokarm zbawionych występujący właśnie w Raju – mówi kurator pokazu Filip Chmielewski. - Roślina ta w związku ze swym kształtem odnoszona była także do Trójcy Świętej. Ptaszek, który może uchodzić za szczygła wijącego gniazda w cierniach, przywołuje przyszłą ofiarę, a zarazem zmartwychwstanie Chrystusa.*

Co ciekawe, te symboliczne akcenty przez wiele lat pozostawały ukryte. Dlaczego? *Madonna z poziomką* została namalowana temperą na desce prawdopodobnie w krakowskiej pracowni przez nieznanego mistrza cechowego, działającego u schyłku średniowiecza, być może pomiędzy 1465 a 1477 rokiem. Nie wiadomo, co działo się z obrazem do początku XVII wieku, kiedy to trafił do kościoła farnego

Madonna z poziomką

08.08 – 10.09.2017

w Żywcu. Znalazł się tam za sprawą krakowskiego kanonika katedralnego Andrzeja Kozatiusa, który polecił domalować dwie klęczące postaci: siebie i swego patrona św. Andrzeja oraz napis „Żywiec” i datę 1625. Około sto lat później kolejni dobroczyńcy żywieckiej świątyni zlecieli następne „poprawki”. Z gotyckiego malowidła pozostało niewiele, obraz był znany w lokalnym środowisku jako dzieło barokowe. Madonna trzymała w ręku pęk róż, a mały Chrystus – świat. W roku 1980, obraz poddany został konserwacji przez Annę Hermanowicz-Hajto i Mariana Paciorka. Konserwatorzy szybko zorientowali się, że dzieło jest znacznie starsze, niż pierwotnie sądzono. Badania, m.in. zdjęcia rentgenowskie, pozwoliły ustalić, że malowidło składa się z siedmiu warstw. Zapadła decyzja o odsłonięciu tej najcenniejszej, późnośredniowiecznej. Spod barokowych przemalówek wyłoniła się pełna wdzięku, ale i majestatu gotycka Madonna. W latach 2011-14 kolejnej konserwacji obrazu podjęły się specjalistki Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie prof. Marta Lempart-Geratowska i dr Barbara Budziaszek.

Po konserwacji odnowiony wizerunek *Madonny z poziomką* wrócił do Żywca. Natomiast od 8 sierpnia do 10 września br. można go oglądać w Krakowie, w Ośrodku Kultury Europejskiej EUROPEUM. Pokazowi towarzyszy szereg wydarzeń organizowanych przez Instytut Dziedzictwa w ramach akcji Cudowna Moc Bukietów.

(opr. MB)

Program wydarzeń towarzyszących pokazowi obrazu *Madonna z poziomką*

- 13 sierpnia 2017 – *Cudowna Moc Sztuki, Ośrodek Kultury Europejskiej EUROPEUM*

11.00 – prof. Marek Walczak: *Tajemnice Madonny z poziomką* – wykład warsztatowy;

11.45 – dr Piotr Klepacki: *Rośliny w portretach kobiecych, co się za nimi kryje?* – wykład warsztatowy;

12.00 – Sylwia Kucharska: *Roślinne rękodzieło łączy pokolenia* – warsztaty;

14.30 – Agnieszka Stój, dyrektor Małopolskiego Centrum Edukacji Florystycznej: warsztaty florystyczno-zielne na dziedzińcu

Wstęp bezpłatny

- 15 sierpnia 2017 – *Cudowna Moc Bukietów, VIII edycja konkursu, Kraków, Mały Rynek*

10.00–13.00 – rejestracja bukietów – przyjmowanie zgłoszeń przy scenie na Małym Rynku;

11.15 – msza św. w bazylice Mariackiej; korowód zielny z udziałem Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej, Towarzystwa Przyjaciół Bronowic; święcenie bukietów zielnych

Madonna z poziomką

08.08 – 10.09.2017

Prowadzenie: Lidia Jazgar

12.30 – programy artystyczne

14.00 – ogłoszenie wyników, wręczenie nagród laureatom, prezentacja zwycięskich bukietów

Wstęp bezpłatny

- 6 września 2017 – *Pożegnanie z Madonną*, Ośrodek Kultury Europejskiej EUROPEUM

18.00 – opowieść o obrazie *Madonna z poziomką*. Zdradzimy intrygujące dzieje gotyckiego malowidła i jego konserwacji, wyjaśnimy treści religijne. Z publicznością spotkają się:

- Anna Tuleja, dyrektor Muzeum Miejskiego w Żywcu
- Dorota Firlej – historyk sztuki Muzeum Miejskie w Żywcu
- ks. Grzegorz Gruszecki – proboszcz Parafii Katedralnej Narodzenia NMP w Żywcu

W spotkaniu będzie uczestniczył także konserwator dzieł sztuki.

Oprawa muzyczna w wykonaniu skrzypaczki Laury Kościelskiej

Wstęp bezpłatny

- **Oprowadzania kuratorskie – 20 sierpnia, 10 września 2017, godz. 12.00**

Na spotkanie przy obrazie i oprowadzanie po Ośrodku Kultury Europejskiej EUROPEUM zaprasza Filip Chmielewski, historyk sztuki, pracownik MNK, kurator pokazu. Oprowadzania w cenie biletu wstępu do EUROPEUM.

Więcej informacji: mnk.pl oraz instytutdziedzictwa.pl

Madonna z poziomką

08.08 – 10.09.2017

Informacje dla zwiedzających:

Madonna z poziomką

Ośrodek Kultury Europejskiej – EUROPEUM
Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie
plac Sikorskiego 6
08 sierpnia – 10 września 2017

Pon.: nieczynne

Wt. – sob.: 10.00–18.00

Niedz.: 10.00–16.00

Wstęp w cenie biletu do EUROPEUM:

Bilet normalny – 9 zł

Bilet ulgowy – 5 zł

Bilet rodzinny (maks. 5 osób) – 19 zł

Bilet grupowy normalny (min. 15 osób) – 7 zł

Bilet grupowy ulgowy (min. 15 osób) – 4 zł

Dzieci do 7 lat – wstęp bezpłatny

Dzieci i młodzież do 16 lat – 1 zł

Uczniowie i studenci do 26 lat – 1 zł

Niedziela – wstęp wolny

Kurator: Filip Chmielewski

Koordynator: Maria Grzywacz

Aranżacja: Magdalena Bujak

Organizator: Muzeum Narodowe w Krakowie

Współorganizator: Instytut Dziedzictwa

Partner: Muzeum Miejskie w Żywcu

Mecenas Muzeum Narodowego w Krakowie: PZU

Sponsor Ośrodka Kultury Europejskiej EUROPEUM: Kärcher Sp. z o.o.

MNK Media:

KATARZYNA BIK
(695 981 817)
kbik@mnk.pl

MARTA BOSAK (606 207
728) mbosak@mnk.pl

Pliki do pobrania:

SERWER ftp.mnk.pl
UŻYTKOWNIK: media HASŁO:
fCZRRtme6w